

VOORTGANGS- EN EVALUATIERAPPORTAGE

ACTIEPLAN

periode 1995-1997

Uitgevoerd door: Schelde InformatieCentrum

In samenwerking met: Werkgroep Westerschelde

In opdracht van: Bestuurlijk Overleg Westerschelde

MIDDELBURG, JUNI 1998

INHOUDSOPGAVE

INEIDING	1
EVALUATIE ACTIEPLAN PERIODE 1995-1997:	
Acties m.b.t. scheepvaart- en zeehavenactiviteiten	2
Acties m.b.t. zuurstof- en nutriëntenhuishouding	3
Acties m.b.t. microverontreiniging	4
Acties m.b.t. de waterbodem	4
Acties m.b.t. de morfologische structuur en dynamiek	5
Acties m.b.t. recreatie	8
Acties m.b.t. de visserij	9
Acties m.b.t. waterkeringen	9
Acties m.b.t. overige functies	9
Acties m.b.t. uit te voeren onderzoek:	
N1: acties t.a.v. bronnen van verontreiniging	11
N2: acties t.a.v. verspreiding van verontreinigingen	11
N3: acties t.a.v. effecten van verontreinigingen	12
N5 - N9: acties t.a.v. morfologische structuur en dynamiek	12
N16: acties t.a.v. de waterkeringen	13
N17: acties t.a.v. recreatief gebruik	13
N11 - N15: acties t.a.v. behoud/herstel en ontwikkeling natuurwaarden	14
Acties t.a.v. Beleids(plan) en voortgangs- en evaluatierapportage	15

INLEIDING

Eind 1992 is de Bestuursovereenkomst Beleidsplan Westerschelde (inclusief het daarbij behorende Actieplan) door alle betrokken overheden ondertekend. De in het Beleidsplan geformuleerde hoofddoelstelling en functies van het estuarium liggen voor onbepaalde tijd vast.

Bij de opstelling van het plan is besloten tot een tweejaarlijkse rapportage. Deze heeft meerdere functies:

- evaluatie van het gevoerde beleid;
- inventarisatie van alle relevante ontwikkelingen en toetsing daarvan aan het vastgestelde beleid;
- inzicht bieden in de voortgang van het aan het Beleidsplan gekoppelde Actieplan;
- vergelijking van nieuwe onderzoeksresultaten met eerdere gedane aannamen;
- ruimte bieden voorvoorstellen om het beleid bij te stellen.

Voor u ligt de Voortgangs- en Evaluatierapportage 1995-1997. Deze rapportage heeft een eenvoudiger vorm dan de vorige twee rapportages (periode 1991-1992 en 1993-1994). Het Actieplan juli 1995 is als uitgangspunt genomen. Van alle acties is de stand van zaken per oktober 1997 geïnventariseerd. De in het Actieplan genoemde actievoördinatoren zijn hiervoor benaderd. Aan de hand van deze stand van zaken is in overleg met de leden van de Werkgroep Westerschelde het vervolgvoorstel voor alle actiepunten gemaakt.

Met dank aan allen die hun medewerking hebben verleend bij het tot stand komen van deze rapportage.

Schelde informatieCentrum, Middelburg, juni 1998.

EVALUATIE ACTIEPLAN PERIODE 1995-1997

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst; coördinator, streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
ACTIES MET BETREKKING TOT SCHEEPVAART- EN ZEEHAVENACTIVITEITEN			
A4 Voorkomen van illegale activiteiten zoals het spoelen van tanks en het ontgassen van schepen.	a. Zorg dragen voor effectief toezicht. RWS/RVR; streefdatum: --- b. Zorgdragen voor adequate regelgeving. RWS/NWS; J.W.A. Hoolaers, 686253; streefdatum: ---	a. Actie is uitgevoerd. Voor effectief toezicht wordt zorg gedragen. Verantwoordelijke afdeling is RVR-handhaving. In operationele zin is de Scheepvaartdienst Westerschelde en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) betrokken. Ontgassen is op de Westerschelde niet toegestaan. b. Actie is uitgevoerd. In het Scheepvaartreglement Westerschelde (SWR) is per 27-2-'96 (Stb 1996, 170) een bepaling opgenomen die het verrichten van diverse werkzaamheden op of aan schepen slechts met toestemming van de Rijkshavenmeester Westerschelde (IHID RWS, dir. Zeeland) mogelijk maakt en waaraan voorschriften kunnen worden verbonden.	a. Geen, actie afvoeren van Actielijst. b. Geen, actie afvoeren van Actielijst.
A5 Het verplicht stellen tot het hebben van een kompas aan boord van zowel beroeps- als recreatievaart.	Aanpassen van de wetgeving m.b.t. de uitrustings-eisen. RWS/NWS; J.W.A. Hollaers, 686253; streefdatum: ---	Het voorstel om het hebben van een kompas verplicht te stellen wordt door de wetgever niet overgenomen. Het argument hiervoor luidt Reglement Vervoer Gevaarlijke stoffen met Zeeschepen dat onder andere de aanwezigheid van een kompas aan boord van een schip reeds onder het begrip 'goed zeeman-schap' wordt begrepen. (artikel 3 Scheepvaartreglement Westerschelde).	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
A6 Verhogen van de veiligheid voor het bevaren van diepstekende schepen met marginale diepgang.	Bij wijze van proef realiseren van tijpoorten. RWS/NWS; R.J. den Os, 686259; streefdatum: medio 1995.	De proef heeft een dusdanige lage respons van de gebruikers (Ned. en Vl. Loodsen) opgeleverd dat aan de SVD (schelde Directeuren Vergadering) zal worden voorgelegd de proef op te schorten.	Een studie van de Universiteit Van Gent naar het gebruik van tijpoorten zou bij positief resultaat tot een hernieuwde proef kunnen leiden. Momenteel zijn er nog geen resultaten bekend. Afwachten resultaten studie tijpoorten.
A7 Reduceren van risico's van overslag op stroom.	a. Inventarisatie van hoeveelheden milieugevaarlijke stoffen die worden overgeslagen. RWS/NWS; J.W.P. Prins, 686477; streefdatum: --- b. Vervolgonderzoek instellen naar krachten op ten anker liggende schepen. RWS/NWS; J.W.P. Prins, 686477; streefdatum: --- c. Aanpassen regelgeving als onderzoeken daar aanleiding toe geven. RWS/NWS. J.W.A. Hollaers, 686253; streefdatum: ---	a. Vrij recent is een nieuw computerprogramma ontwikkeld waarmee een beter inzicht verkregen kan worden in de hoeveelheid (gevaarlijke) stoffen die op de Westerschelde worden overgeslagen. Op dit moment is echter nog geen gegevensbestand beschikbaar, zodat er nog geen duidelijk inzicht bestaat in hoeveelheden en aard van de stoffen. b. Het onderzoek naar de oorzaken van het driften van ankerliggers in de Put van Terneuzen en de Everingen is inmiddels afgesloten. Omdat een eventueel vervolgonderzoek naar de dynamische krachten op ankers van schepen zeer gecompliceerd en kostbaar is, is besloten om de onderzoeken voorlopig te stoppen. In het kader van de Verdiepingswerkzaamheden Westerschelde zal nader worden bezien of een vast afmeerpunt in de Put van Terneuzen eventueel in de toekomst een oplossing kan bieden. Voor de ankerplaatsen in de Everingen worden verder geen maatregelen genomen. Onderzoek, d.w.z. inventarisatie, naar overslag van (gevaarlijke) stoffen is momenteel gaande (zie A7 a.).	a. en b. De actiepunten worden verder bezien in het kader van het onderzoek naar de risicocontouren Westerschelde in relatie tot de te nemen 'bronmaatregelen'. c. Indien uit verder onderzoek blijkt dat aanvullende regelgeving nodig is, zal actiepunt A7 c. actueel worden.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
A8 Een verdergaande regulering van het vervoer van gevaarlijke stoffen.	a. Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen nog niet van kracht. RWS/NWS; J.W.A. Hollaers 686253; streefdatum: medio 1995. b. Aan herziening van RVGZ (Reglement Vervoer Gevaarlijke stoffen met Zeeschepen) wordt gewerkt. RWS/NWS; J.W.A. Hollaers 686253; streefdatum: nader te bepalen. c. Studie naar aanvullende bronmaatregelen n.a.v. rapport 'Risico-analyse vervoer gevaarlijke stoffen over de Westerschelde'. RWS/NWS; J.W.P. Prins, 686477; streefdatum: eind 1996.	a. De wet is van kracht sinds 1996. b. Er wordt een regionale bijdrage geleverd aan een eventuele herziening van het RVGZ (Reglement Vervoer Gevaarlijke stoffen met Zeeschepen). c. Actie uitgevoerd. Resultaat: rapport 'Risico-analyse Westerschelde - Fase II, Brongerichte maatregelen'. Het rapport moet nog door de betrokken overheden worden vastgesteld. De Begeleidingscommissie zal nog een nota bijvoegen met beleidsvoornemens.	a. Geen, actie afvoeren van Actielijst. b. Afwachten eventuele herziening RVGZ. c. Nota Begeleidingscommissie met beleidsvoornemens afwachten. Streefdatum: 1998.
A9 Verbetering van afspraken en samenwerken in geval van calamiteiten in het kader van het convenant 'Openbare Veiligheid Zeeland' en het onderzoek 'Risicoanalyse vervoer gevaarlijke stoffen over de Westerschelde'.	Opstellen rampenbestrijdingsplannen. RWS/NWS; B. de Hoop 686352; streefdatum: medio 1995.	RWS heeft een calamiteitenplan. Dit plan wordt regelmatig onderhouden/bijgesteld. RWS neemt deel aan de samenwerkingsovereenkomst Openbare Veiligheid Zeeland o.l.v. de provincie Zeeland. Er zijn gemeentelijke- en een provinciaal rampenplan.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
ACTIES MET BETREKKING TOT ZUURSTOF- EN NUTRIËNTENHUISHOUDING			
B6 Vergunningsverlening aan bedrijven moet plaatsvinden door toetsing van de 'stand der techniek' bij de emissie van stoffen. Speciale aandacht moet worden gericht op de toetsing van schone technologie en preventie van het ontstaan van afvalstoffen waarbij gestreefd moet worden naar nullozing.	a. Om de vier jaar vergunningen bezien en indien noodzakelijk aanpassen. RWS/AXB; J. Speksnijder, 686505; streefdatum: permanent. b. Voortdurend toetsen of wordt voldaan aan de watersysteemoelstellingen van de Westerschelde. RWS/AXB. J. Speksnijder, 686505; streefdatum: permanent.	Actie is uitgevoerd. Saneringen van zuurstofbindende stoffen worden in 1998 uitgevoerd in het Sloegebied door in gebruik name in 1997 van een biologische reinigingsinstallatie. Hergebruik van afvalwater wordt gestimuleerd door het (laten) uitvoeren van studies.	Geen, acties afvoeren van Actielijst.
B7 Het nagaan van de gevolgen van de indienststelling van het lozingsmiddel Bath en het zout/zoet scheidingsstelsel van de Kreekraksluizen op de wateruitwisseling tussen het Zoommeer, de Antwerpse havendokken en de Schelde alsmede het hiertoe uitvoeren van de nodige metingen en het uitwisselen van gegevens.	a. Permanente actie (actief beheer). RWS/AXW; E. Daemen, 686405; streefdatum: permanent. b. Gang van zaken opnemen in een jaarlijkse rapportage (Werkgroep Waterhuishouding Kreekraksluizen) aan Technische Scheldecommissie). RWS/AXW; E. Daemen, 686405; streefdatum: permanent.	Tot 1993 is door de Werkgroep Waterhuishouding Kreekraksluizen jaarlijks een rapportage van de ontwikkelingen van de waterkwaliteit van Zoommeer, de Antwerpse havendokken en de (Wester)schelde opgesteld. Bovendien werd een overzicht gegeven van de kwantitatieve wateruitwisseling tussen de verschillende systeemdelen (debieten). Uit de jaarlijkse rapportages tussen 1998 en 1993 bleek dat de verschillen tussen de diverse jaren gering waren en geen aanleiding vormden tot het nemen van beheersmaatregelen. Na 1993 is de jaarlijkse rapportage daarom stopgezet. De metingen gaan wel door, zodat eventueel optredende veranderingen worden waargenomen en gegevensuitwisseling mogelijk blijft.	Monitoring vindt plaats. Geen vervolg, acties afvoeren van Actielijst.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst, coördinator, streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
ACTIES MET BETREKKING TOT MICROVERONTREINIGINGEN			
C6 Bij sanering van vervuilde waterbodems moet een zodanige oplossing worden gezocht voor de berging van de specie, dat het geen vervuiliingsbron van enige betekenis kan zijn voor het grond- en oppervlaktewater.	Uitvoering Saneringsprogramma Waterbodems Rijkswateren 1991-2000. RWS/AXW; E. Daemen, 686405; streefdatum: -	Sanering van sterk verontreinigde specie blijft afhankelijk van bergings- of verwerkingsmogelijkheden. De MER voor het depot Koegorspolder wordt in 1998 afgerond. Bij de opstelling van dit MER worden de mogelijke risico's voor de verontreiniging van grond- en oppervlaktewater uitdrukkelijk meegenomen. Nabij het depot Dekkerspolder, dat gebruikt wordt voor de berging van sterk vervuilde nautische specie uit het Kanaal Gent-Terneuzen, wordt geëxperimenteerd met de verwerking van vuile specie. Een aanpassing van de normen voor PAK's heeft geleid tot een afname van de hoeveelheid klasse 4 specie. Dit geldt ook voor de potentiële saneringslocaties langs de Westerschelde (de havens van Breskens en Terneuzen en de Scheepswerf Reimerswaal). Omdat echter ook klasse 3 specie niet verspreid mag worden, heeft dit weinig consequenties voor de vereiste bergingscapaciteit. Het saneringsonderzoek en de eventueel noodzakelijke saneringen worden uitgevoerd zodra de mogelijkheden voor berging of verwerking gerealiseerd zijn. In afwachting daarvan blijven de locaties op het Saneringsprogramma Waterbodems Rijkswateren staan.	Stand van zaken rapporteren. Streefdatum: eind jaar 2000
ACTIES MET BETREKKING TOT DE WATERBODEM			
D12 Er dienen maatregelen te worden uitgevoerd die gebaseerd zijn op een samenhangend bagger- en stortbeleid.	a. Gevoerd bagger- en stortbeleid wordt gevolgd en zo nodig bijgesteld. RWS/NLW; A.W. van Kleef, 686436; streefdatum: permanent. b. Beheersanalyse uitvoeren op basis van de resultaten van OOST-WEST (zie ook E2 en E4). RWS/NLW; A.W. van Kleef, 686436; streefdatum: eind 1996.	Acties zijn uitgevoerd. Per 30 juni 1997 is de nieuwe vergunning voor Vlaanderen van kracht geworden. In deze vergunning wordt de nieuwe stortstrategie uitgewerkt. Deze strategie komt erop neer dat, in overeenstemming met de adviezen van het RIKZ (OOST-WEST), het zand dat van de drempels wordt gebaggerd, voornamelijk in de westelijke helft van het estuarium wordt teruggestort. In de MAS (storten baggerspecie bij de verdieping) wordt ook geconstateerd dat de huidige strategie de beste is. Overigens is ook de zandwinning, in combinatie met dit nieuwe stortbeleid, in de laatste jaren geconcentreerd in de oostelijke helft van het estuarium.	Geen, acties afvoeren van Actielijst.
D13 De WVO-vergunningen voor puntlozingen moeten waar nodig op korte termijn worden voorzien van een zogenaamde bodemclausule waarin de vervuiler aansprakelijk kan worden gesteld voor mogelijke consequenties met betrekking tot de bodemkwaliteit.	Clausule opnemen in nieuwe WVO-vergunningen bedrijven. RWS/AXB; J. Speksnijder, 686505; streefdatum: ---	Er zijn geen nieuwe vergunningen verleend voor lozingen die een bedreiging voor de bodem vormen.	Nieuwe vergunningsaanvraag afwachten.
D14 De sanering van communale en diffuse lozingen (met name in de havens) moet worden voortgezet.	Landelijke aanpak bevorderen. RWS/AXB; J. Speksnijder, 686505; streefdatum: ---	De communale lozingen zijn gesaneerd. De saneringen van diffuse lozingen worden in provinciaal verband voortgezet. Terugkoppeling vindt plaats op landelijk niveau in CIW-verband (Commissie Integraal Waterbeheer, werkgroep diffuse bronnen).	Evaluatie afwachten werkgroep diffuse bronnen CIW. Streefdatum:

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
D15 Beleid m.b.t. terugstorten van baggerspecie: om een verdergaande verontreiniging van de waterbodem tegen te gaan, moet een reductie van verontreinigingen ten gevolge van het terugstorten van baggerspecie nagestreefd worden.	a. Baggervergunningen verlenen volgens normering Evaluatienota Water. RWS/AXB; J. Speksnijder, 686505; streefdatum: permanent. b. Regelmatige evaluatie gevolgd bagger- en stortbeleid. RWS/AXB; J. Speksnijder, 686505. RWS/AXW; E. Daemen, 686405; streefdatum: permanent. c. Vrachtreregistratie aanpassen aan beleidsplan baggerspecie. RWS/AXB; J. Speksnijder, 686505. RWS/AXW; E. Daemen, 686405; streefdatum: --- d. Voorwaarden WVO-vergunning Vlaanderen toetsen aan rapportages; bij nieuwe verlening voorwaarden indien nodig bijstellen. RWS/AXB; J. Speksnijder, 686505; streefdatum: ---	a. Actie uitgevoerd. b. Voor de Westerschelde geldt het (landelijke) baggerspeciebeleid voor zoute wateren, zoals geformuleerd in de Evaluatienota Water; dat wil zeggen dat specie die voldoet aan de uniforme gehaltetoets in het oppervlaktewater verspreid mag worden. Evaluatie heeft plaatsgevonden in het kader van de opstelling van de Vierde Nota Waterhuishouding. Dit heeft ertoe geleid dat voorgesteld wordt de normen voorlopig niet aan te passen. Beleidsuitgangspunt blijft de bronaanpak, die ervoor moet zorgen dat de vracht aan verontreinigingen in de baggerspecie gereduceerd wordt. Samenvattend kan gesteld worden dat ook in de toekomst voor de verspreiding van baggerspecie uit de havens langs de Westerschelde het landelijk geldende beleid voor zoute wateren gevolgd zal blijven worden. c. In het kader van het Noordzee Actieplan en de verdragen van Oslo en Parijs wordt elk jaar gerapporteerd welke hoeveelheden van de diverse microverontreinigingen via de storting van baggerspecie uit de havens in het oppervlaktewater verspreid worden. (Hierbij dient te worden opgemerkt dat gebleken is dat deze registratie niet zinvol is.) d. Actie uitgevoerd. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het storten van baggerspecie momenteel bij de wet is vastgelegd.	Geen, acties afvoeren van Actielijst.
D16 Voor de berging van verontreinigde baggerspecie dient een depot annex verwerkingsinstallatie gecalibreerd te worden.	a. InrichtingsMER voor gekozen locatie doen plaatsvinden. RWS/AXW; D.C. de Jong, 686449; streefdatum: 2000. b. Onderzoek naar scheidings- en reinigings technieken. RWS/AXW; E. Daemen, 686405; streefdatum: 2000.	e. De locatiekeuze-MER heeft ertoe geleid dat in juni 1995 de locatie Koegorspolder is gekozen als vestigingslocatie voor het depot. Eind 1997 is de inrichtings-MER voor deze locatie afgerond. Hierin zijn vier bergingsalternatieven opgenomen. In het locatie-MER voor het depot Koegorspolder wordt ook een verwerkingsinrichting (zandscheidingsinstallatie) meegenomen. In aansluiting op het onderzoek naar de reiniging van baggerspecie door middel van landfarming is deze methode op praktijkschaal getest met 8000 m3 met PAK's verontreinigde havenspecie. De concentraties aan verontreinigingen zijn inmiddels zover gedaald dat de specie als bouwstof toegepast kan worden (het ligt in de bedoeling om de specie te gebruiken bij de aanleg van een geluidswal).	Op basis van het inrichtings-MER zal in overleg met de gemeente een uitvoeringsplan worden opgesteld, als samenwerkingsproject voor ontwikkeling van de gemeentelijke structuurvisie in het gebied. Streefdatum plan: 2000.
ACTIES MET BETREKKING TOT DE MORFOLOGISCHE STRUCTUUR EN DYNAMIEK			
E5 Na besluitvorming in het kader van de MER-procedure en de tracéprocedure rond de Westerschelde Oeververbinding zullen de resultaten hiervan in het beleidsplan worden opgenomen.	Aanvulling Beleidsplan Westerschelde met WOV-besluiten. Provincie Zeeland; F. van Pelt, 631793; streefdatum: ---		Verwerken in eerstkomende herziening Beleidsplan Westerschelde.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
E7 De erosie van schorranden, slikken en vooroevers van waterkeringen wordt voorkomen door oeverstuipatie met vrijkomende baggerspecie. Waar dit ook op lange termijn nodig zal blijven en waar speciestoringen niet voldoende zijn en/of waar nadelige ecologische effecten overheersen, worden oeverbeschermingswerken aangebracht.	Beheersanalyse uitvoeren gebaseerd op resultaten OOST-WEST. RWS/AXW; L. Adriaanse, 686400; streefdatum: begin 1996.	Dit betreft het project Lamsoor, zie actiepunt N13.	Geen, actie afvoeren van Actielijst. Verwezen wordt naar actiepunt N13.
E8 In combinatie met samenhangend bagger- en stortbeleid wordt de zandwinning meer en meer in het oostelijk deel van de Westerschelde geconcentreerd.	Gevoerd zandwinbeleid wordt gevolgd en zo nodig bijgesteld. RWS/NLW; A.W. van Kleef, 686436; streefdatum: ---	Actie uitgevoerd: sinds 1 januari 1997 is de verplaatsing van de zandwinlokatie naar het oostelijk deel een feit.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
E9 Maatregelen voorbereiden en concretiseren ter reductie van het onderhoudsbaggerwerk in combinatie met een betere inrichting van het gebied oostelijk van Hansweert.	Beheersanalyse uitvoeren gebaseerd op resultaten OOST-WEST. RWS/AXW; J. Coosen, 686236; streefdatum: begin 1996.	Actie niet uitgevoerd. Dit onderdeel wordt meegenomen in het opstellen van een langetermijnvisie Integraal Waterbeheer voor het Schelde Estuarium.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
E 10 De uitvoeringsvoorstellen voor de verdieping naar 48/43 voet zullen worden getoetst aan het gestelde in het Beleidsplan.	Verantwoordingsrapportage opstellen van onderhandelingen met Vlaanderen. RWS/RVO; A. Spanjers, 686338; streefdatum: medio 1995.	De verdieping wordt uitgevoerd binnen de in het Beleidsplan gestelde voorwaarden. Dit wordt voor de drie deelprojecten (de bagger- en stortwerkzaamheden t.b.v. de verdieping van de vaargeul, de aanleg van geulwandverdediging en wrakberging) via de vergunningen gewaarborgd. In de diverse vergunningen zijn de in het Beleidsplan gestelde eisen vertaald in de vergunningsvoorwaarden (Vergunningswet Westerschelde). Voor de herstelwerken natuur wordt een apart traject gevolgd, waarbij het Beleidsplan steeds als toetsingskader heeft gefunctioneerd voor projecten. De verdieping wordt uitgebreider getoetst aan het gestelde in het Beleidsplan in een toetsingsrapport. Het rapport hierover is in concept gereed. De rapportage zal in 1998 worden afgerond.	Rapportage toetsing verdieping aan Beleidsplan Westerschelde afwachten. Streefdatum: tweede helft 1998.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
E11 Uitvoering geven aan het verdrag inzake de verruiming van de vaarweg.	a. Het verwijderen van wrakken en andere obstakels uit de vaargeul en anker- en noodankergebieden. RWS/NWS; P. van der Vlies, 686342; streefdatum: --- b. Het plaatselijk verruimen van de vaargeul en het plaatselijk verruimen en eventueel verplaatsen van de anker- en noodankergebieden. RWS/NWT; J.W. Daamen, 686250; streefdatum: --- c. Het aanleggen van geulrandverdedigingen. RWS/NWL; C.J. Westenbrugge, 686351; streefdatum: --- d. Herstel natuur in verband met verlies aan natuurwaarden. RWS/AXW; J. Coosen, 68622; streefdatum: --- Algemeen coördinator: RWS/RVO, A. Spanners, 686338.	a. De proefberging van de Fort Maisonneuve heeft in 1997 plaatsgevonden. Gepland is de eerste wrakken in mei 1998 te bergen. De totale werkzaamheden zullen volgens de huidige planning duren t/m 2002. b. Nadat de noodwet, de Vergunningswet Westerschelde, eind juni 1997 door de Eerste Kamer is aangenomen, is Vlaanderen begonnen met de bagger- en stortwerkzaamheden ten behoeve van de verruiming van de vaargeul. Naar verwachting zullen de werkzaamheden ongeveer 4 jaar duren. Daarna zal er baggerwerk ten behoeve van het onderhoud van de vaarweg plaatsvinden. c. De eerste verdieping, in het Nauw van Bath, is in 1997 aangelegd. De aanleg van de overige verdediging is gepland voor de periode 1998 t/m 2002. d. Na afloop van de informatie- en overlegronde in 1996 heeft de Minister van Verkeer en Waterstaat de Commissie Westerschelde ingesteld om advies te geven over uit te voeren natuurherstelmaatregelen. In 1997 heeft deze Commissie advies uitgebracht. De Minister heeft dit advies overgenomen. Inmiddels is gestart met de voorbereidingen voor de uitvoering van een aantal natuurcompensatieprojecten.	Het verdiepingsverdrag wordt uitgevoerd. De werkzaamheden worden gevolgd door actie E10 en E12. Geen vervolg, acties afvoeren van Actielijst.
E12 De effecten van de verdieping 48'/43' zullen worden gevolgd door middel van monitoring. Hiertoe is een monitoringsplan opgezet (MOVE).	a. Volgen effecten verdieping door monitoring; indien nodig verdiepingswerkzaamheden bijstellen. RWS/NWL; A.W. van Kleef, 686436; streefdatum: --- b. Effecten van de verdieping in eindrapportage vastleggen. RWS/NWL; A.W. van Kleef, 686436; streefdatum: 2003.	a. en b: Acties worden uitgevoerd. Sinds het begin van de verruimingswerken (gestart in juli 1997) is de monitoring intensiever geworden. Eind 1997 verschijnen twee rapporten, waarin de Ausgangssituatie ten tijde van de verdieping wordt beschreven en waarin een plan van aanpak, met daarin het monitoringsplan, beschreven wordt. Vanaf januari 1999 verschijnt er jaarlijks een voortgangsrapportage. In 1999 en 2003 verschijnen evaluatierapportages In 2006 is een eindrapport over de verdieping (evaluatie) gepland. De rapportages van MOVE zullen in een breed kader worden verspreid.	Rapportages van MOVE afwachten. Streefdatum: begin 1999.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
ACTIES MET BETREKKING TOT RECREATIE			
F5 Ter vermindering van de druk van recreanten op de natuurwaarden van Het Zwin en ter regulering van het recreatief gebruik van de Verdrongen Zwarte Polder dienen, naast de bestaande, tevens aanvullende inrichtings- en beheersmaatregelen te worden uitgevoerd.	Opstellen plan voor regulering recreatief gebruik Zwin en Zwarte Polder. (eventueel in combinatie met actie F7). Min. LNV; W. de Haan, 078 6395411; streefdatum: 2000.	Actie is uitgevoerd: Het recreatief gebruik van deze gebieden wordt geregeld in de door de terreinbeheerder op te stellen beheersplannen. Verantwoordelijkheid voor toezicht daarop is (t.g.v. van decentralisatie van uitvoering van belangrijke delen van het natuurbeleid naar de provincies en de nieuwe subsidieringssysteematiek volgens het programma beheer) bij de provincie komen te liggen. Het beheersplan voor de Zwarte polder is ca 3 jaar geleden herzien en voor Het Zwin is het Zeeuws Landschap daar thans mee bezig. Beide beheersplannen worden afgestemd op de recreatieve functies die o.m. in het herinrichtingsplan Kust West-Zeeuwsch Vlaanderen voor deze gebieden zijn voorzien. Stukken van beide gebieden zijn dusdanig ingericht (o.a. gedeeltelijke afsluiting), dat de recreatiedruk verminderd wordt. Projectcoördinator: Provincie Zeeland.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
F7 Bij gebieden die thans door de recreatie worden gebruikt maar die daarvoor in verband met de aanwezige natuurwaarden of andere functies niet geschikt zijn zodat sprake is van conflictsituaties, moeten in de nabijheid afleidende voorzieningen worden gemaakt.	Toetsing en sturing bij beoordeling van plannen. Provincie Zeeland; F. van Pelt, 631793; streefdatum: ---	Wordt betrokken bij beoordeling van bestemmingsplannen.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
F8 Er zal een studie worden verricht naar de wenselijkheid van de algehele afsluiting van het Hooge Platen-complex voor recreatief medegebruik. Binnen twee jaar na vaststelling van het beleidsplan zal definitieve besluitvorming op basis van deze studie plaatsvinden.	In het kader van Nb-wet aanwijzing toegankelijkheid bezien. streefdatum: ---	De voortgang van het project Nb-wet Westerschelde heeft, vanwege de discussies van de afgelopen 2 jaar over de verdieping van de vaargeul en het natuurherstel, vertraging opgelopen.	De voorbereiding van de Nb-wetaanwijzing zal in 1998 worden hervat. In dat kader zal voor de platen, slikken en schorren in en rond de Westerschelde het instellen van een betredingsregeling naar analogie van die voor de Oosterschelde worden bezien. Er zal daarbij gebruik gemaakt worden van gegevens over verstoring die bij terreinbeheerders en provincie bekend zijn en te houden recreatietellingen (zie actiepunt N17) Coördinatie: Min. LNV; Th de Gelder, 078 6395412; streefdatum: 1999.
F9 Periodiek moet onderzoek worden verricht naar mogelijke verstoring van de vrijliggende platen, in verband met de mogelijke instelling van een integrale betredingsregeling.	Uitvoeren periodiek onderzoek verstoring t.g.v. betreding. Min. LNV; W. de Haan, 078 6395411; streefdatum: ---	Gebruik wordt gemaakt van gegevens over verstoring die bij de terreinbeheerders en provincie bekend zijn.	Geen, actie afvoeren van Actielijst; F9 is verwerkt in vervolg F8.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
ACTIES MET BETREKKING TOT DE VISSERIJ			
G2 Voor het Hooge Platen-complex moet ten aanzien van de kokkelvisserij en de visserij op harders een terughoudend beleid worden doorgevoerd.	Overleg met België over regelgeving. Min. LNV; A. Bakker, 078 6395432; J. van Dijk, 070 3793610.	Het terughoudend beleid is door LNV geformuleerd in de Nota Zee- en Kustvisserij die thans wordt geëvalueerd. De kokkelvisserij is inmiddels gereguleerd en ook voor de hardervisserij zijn de vangsten via een beperkt vergunningstelsel afgestemd op de natuurfunctie van de Westerschelde.	Evaluatie Nota Zee- en Kustvisserij afwachten. Streefdatum: 1998.
ACTIES MET BETREKKING TOT WATERKERINGEN			
H5 In verband met de gezamenlijke belangen van waterkering, recreatie en natuur, moeten de eroderende zandige kusten op de vastgestelde Basiskustlijn gehandhaafd worden door middel van zandsuppleties	Indicatief meerjarenschema suppleties up-to-date houden en uitvoeren. RWS/AXB; L van der Maas, 686501; streefdatum: ---	Het voorlopige werkschema kustsuppleties 1998 alsmede een doorkijk voor de jaren 1999-2002 is vastgesteld. Eind 1997 stelt de minister het schema definitief vast. In 1998 worden suppleties uitgevoerd bij: • Walcheren: Nollestrand, 500.000 m³. Het zand wordt betrokken uit de Sardijneul; • Zeews-Vlaanderen: Tienhonderdpolder, 300.000 m³. Het zand wordt betrokken uit de voordelta ter hoogte van de Steenbanken.	Suppletieprogramma wordt uitgevoerd. Geen vervolg, actie afvoeren van Actielijst.
H6 In verband met zeespiegelstijging en bodemdaling moet rekening worden gehouden met een land- en zeewaartse ruimtereservering ten behoeve van toekomstige dijkverhogingen.	Nadere afweging van ruimtereservering waterkering (combinatie met X5). Provincie Zeeland; F. van Pelt, 631793; streefdatum: ---	Ruimtereservering is in bestemmingsplannen vastgelegd op basis van provinciale verordening. Momenteel vindt er een discussie plaats over zin, noodzaak etc. en over bebouwing op zeekeringen. Provinciale verordening zal terugtreden op moment waarop dit geregeld is in waterschapsverordening (keur).	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
ACTIES MET BETREKKING TOT DE OVERIGE FUNCTIES			
I4 Bij de advisering aan de Minister van EZ inzake de procedures voor verlening van boorvergunningen en concessies verrichten de ministeries van V & W, VROM, LNV en de provincie een analyse naar de mogelijke effecten van activiteiten met betrekking tot opsporing en winning van olie/gas op de Westerschelde, rekening houdend met doelen en uitgangspunten van dit beleidsplan.	Concrete uitwerking in geval van nieuwe aanvragen. Provincie Zeeland; F. van Pelt, 631793; streefdatum: ---	Geen concrete aanvragen in behandeling.	Nieuwe aanvraag afwachten.
I5 In verband met de nationale en internationale betekenis van het estuarium voor de natuur zal het beleidsplan nader worden uitgewerkt met betrekking tot de inzet van het instrumentarium van de Nb-wet voor (delen van) de Westerschelde.	N.v.t. Min. LNV; T. de Gelder, 078 6395412; streefdatum: begin 1997.	De voortgang van het project Nb-wet Westerschelde heeft, vanwege de discussies van de afgelopen 2 jaar over de verdieping van de vaargeul en het natuurherstel, vertraging opgelopen.	Het is de bedoeling om in 1998 de wettelijke procedure ingevolge de Nb-wet van de aanwijzing als beschermd natuurmonument van delen van de Westerschelde te starten. Vervolg: samenvoegen met actie F8.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
16 De jacht in het Westerschelde-bekken moet beperkt blijven tot beheersjacht ter realisering van de natuurdoelstellingen, alsmede ter voorkoming van wildschade aan de landbouw en de waterkeringen; na afloop van de bestaande jachthuurovereenkomsten moet hiermee bij eventuele verlenging rekening worden gehouden.	Concrete uitwerking per overeenkomst. Min. LNV; Dhr. Asselbergs, 078 6395433; streefdatum: ---	Taak is overgegaan naar de provincie Zeeland. (R. Stein). De jacht is beperkt tot beheersjacht en wordt bij de vernieuwing van overeenkomsten geregeld.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
17 Bij de situering van windmolens in de omgeving van de Westerschelde moet erop worden toegezien dat daarbij rekening wordt gehouden met de belangrijke vogelfuncties van het estuarium, met het belang van de waterkeringen en met mogelijke hinder voor de scheepvaart en voor radar- en andere plaatsbepaling-sinstallaties.	Concrete uitwerking per project. Provincie Zeeland; T. Westerhof, 631928; streefdatum: ---	De provincie Zeeland heeft in 1996 de startnotitie en de richtlijnen voor de MER locaties voor grootschalige windenergie-opwekking vastgesteld. Vervolgens is gestart met het opstellen van het eigenlijke MER. Hierin worden locaties onderzocht op de geschiktheid voor windenergie. Een aantal onderzoeklocaties grenzen aan de Westerschelde. In het MER komt het aspect natuur, en in het bijzonder de vogelwaarden op en in de omgeving van de locaties aan bod. De MER is gekoppeld aan een streekplanuitwerking windenergie waarin het provinciale beleid ten aanzien van windenergie in zijn algemeenheid zal worden verwoord. In de streekplanuitwerking zullen uiteindelijk een aantal locaties worden aangeduid die geschikt worden geacht voor grootschalige windenergieopwekking. Bij de inrichting van een concreet windproject zal rekening moeten worden gehouden met waterkeringen en mogelijk hinder voor de scheepvaart. Ook in de toekomst blijven dit aspecten waarmee bij plaatsing van windmolens langs de Westerschelde rekening moet worden gehouden.	De MER procedure afwachten. De MER leidt tot de Streekplanuitwerking Windenergie. Streefdatum: 1999.
18 In de vergunningen voor het winnen van schelpen moet bij de aan te wijzen wingebieden rekening worden gehouden met verstoringsvrije zones zoals bij vogelbroedkolonies en rustplaatsen voor zeehonden.	Concrete uitwerking per vergunning. RWS/RVR; A. Polfliet, 686322; streefdatum: ---	In het kader van de procedure voor een schelpenwinvergunning (Ontgrondingsvergunning met toepassing van art. 3.5 van de Algemene Wet Bestuursrecht), wordt rekening gehouden met de genoemde belangen. Op dit moment worden er in afwachting van de afronding van de Landelijke Nota Schelpenwinning en de Milieu Effectrapportage Schelpenwinning (1998), geen nieuwe vergunningen voor schelpenwinning in de Westerschelde verleend.	Afwachten Landelijke Nota Schelpenwinning en de Milieu Effectrapportage Schelpenwinning. Streefdatum: 1998.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project Dienst, coördinator, streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
ACTIES MET BETREKKING TOT UIT TE VOEREN ONDERZOEK			
N1			
ACTIES TEN AANZIEN VAN BRONNEN VAN VERONTREINIGINGEN			
N1d Bronnen van organische microverontreinigingen in het afwateringsgebied van de Westerschelde moeten worden opgespoord; hierbij moet prioriteit worden gegeven aan de (diffuse) bronnen van PCB-lozingen.	1. Bepalen waterkwaliteit te Rupelmonde. Streefdatum: eind 1996. 2. Bepalen zijdelingse belasting in België. Streefdatum: eind 1996. 3. Herhaling SAWES. Streefdatum: 1996. 4. Water- en waterbodempkwaliteit bij huidig beleid bepalen. streefdatum: begin 1995. 5. Water- en waterbodempkwaliteit bij toekomstig beleid bepalen. Streefdatum: medio 1995. 1 t/m 5: RWS/RIKZ; A. Holland, 672235.	1. Alle informatie over de waterkwaliteit van Rupelmonde is in ruwe vorm bijeengebracht op files (RIKZ-project ZEEKWAL.WS6, voorheen project SCHOON). Rapportage afhankelijk van opdrachtgever (RWS, dir. Zeeland). 2. De zijdelingse belastingen in België (het deel van Rupelmonde tot Doel) zijn voor het jaar 1995 vastgesteld op basis van de gegevens van 1993, door middel van het toepassen van reductiepercentages (werkdokument RIKZ/AB-95.855x, werkdokument RIKZ/AB-97.837). 3. Herhaling SAWES is in 1995/1996 uitgevoerd (werkdokument RIKZ/AB-96.866x en rapporten van de firma BOWAGEMI, eind 1997). 4. Het bepalen van de water- en bodempkwaliteit is een continue actie, gegevens in DONAR beschikbaar. In voorbereiding: rapport met effecten op de slibbalans t.g.v. de verwijdering van grote hoeveelheden slib uit de Beneden Zeeschelde. Gereed tweede kwartaal 1998 (RIKZ-product ZEEKWAL.WS1). 5. Actie uitgevoerd. Resultaat: rapport RIKZ-95.026, getiteld "Effecten van beleidsalternatieven op de waterkwaliteit van water en bodem van de Westerschelde".	1. Afwachten beslissing opdracht voor rapportage. 2. Geen, actie afvoeren van Actielijst. 3. Geen, actie afvoeren van Actielijst. 4. In het kader van RIKZ-product ZEEKWAL.DL1 wordt overleg gevoerd met RWS-Dir. ZLD over het opstellen van rapportages over diffuse bronnen. 5. Momenteel wordt gewerkt aan een rapport waarin de effecten van grootschalige ingrepen op de waterkwaliteit worden beschreven, gereed derde kwartaal 1998 RIKZ-product ZEEKWAL.WS1).
N1e Ten aanzien van de verontreiniging van het mondingsgebied moet aan de grens de bijdrage onderzocht worden van de speciëstoringen en lozingen in het Belgische kustgebied.	Probleemschets baggerslib Zeebrugge. RWS/RIKZ; A. Holland, 672235. Streefdatum: april 1995.	Actie is uitgevoerd. Resultaat: Over de invloed van de verontreiniging van het mondingsgebied van de Westerschelde door speciëstoringen en lozingen in het Belgische kustgebied is een rapport verschenen: RIKZ-94.049, getiteld: 'Invloed speciëstoringen uit haven van Zeebrugge'.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
N2			
ACTIES TEN AANZIEN VAN VERSPREIDING VAN VERONTREINIGINGEN			
N2a De verspreidingsprocessen van verontreinigingen en nutriënten in water, bodem en organismen dienen te worden vastgelegd.	---	Deze actie is geen apart onderzoek geweest. De kennis over de verspreidingsprocessen is aanwezig in bestaande water- en waterbodempkwaliteitsmodellen (zie actie N1d, punt 4 en 5).	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
N2c Het gehalte aan verontreinigingen in organismen dient periodiek te worden bepaald.	1. Meting zware metalen, PCB, PAK, APAK en HCB in mossels bij Breskens, Terneuzen en Hoofdplaat. 2. Bepaling aantal anorganische- en organische microverontreinigingen in bot (Vlissingen) en in mossels (Hansweert). RWS/RIKZ; W.J.M. van Zeijl, 070 3114528; streefdatum: permanent	Actie is uitgevoerd. Resultaat: Metingen zijn onderdeel van RIKZ-product MON*CHEMIE (voorheen JMG, JAMP). Gegevens van deze chemische monitoring zijn te vinden in DONAR (RIKZ-product MON*CHEMIE).	Geen, actie afvoeren van Actielijst.

Actie nr.	Uitwerking actie: project	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
Omschrijving actie	Dienst; coördinator; streefdatum afronding.		
N3			
ACTIES TEN AANZIEN VAN EFFECTEN VAN VERONTREINIGINGEN			
N3b Er dient een (bio-assay) methode te worden ontwikkeld voor de beoordeling van de kwaliteit van baggerspecie.	1. Nota protocollen sediment bio-assays. 2. Nota ijking bio-assays in relatie tot contaminanten. RWS/RIKZ; B. Kater, 0113-371651; Streefdatum: derde kwartaal 1995.	Er is een classificatiesysteem voor de biologische beoordeling ontwikkeld, resultaat: Rapport 'Baggerspecie, meer of minder schadelijk'; FWVO nota 97.04. In de periode 1998-2001 zal praktijkervaring worden opgedaan, deze bestaat uit: 1. proefperiode conform NW4 2. opstellen handreiking t.b.v. vergunningsverlening. De implementatie vindt volgens planning in 2002 plaats.	Implementatie afwachten. Streefdatum: 2002.
N3e De referentiesituatie van het Westerschelde-estuarium moet worden beschreven wat betreft de natuurlijke gehalten c.q. vrachten en de potentiële samenstelling van de levensgemeenschappen.	Voorstellen voor watersysteendoelstellingen. RWS/RIKZ; J. Vroon, 672232; Streefdatum: 1997.	Voor wat betreft de beschrijving van de referentiesituatie van levensgemeenschappen kan verwezen worden naar het Oostwest-rapport.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
N3f Uitvoeren van onderzoek naar de relatie tussen het voorkomen van visziekten en de aanwezigheid van organische microverontreinigingen (m.n. PAK's) en eutrofiëring.	1. Mesocosm studie (RIN/DGW). Streefdatum: najaar 1995. 2. Dosis-effect relaties bot (RIVO/DGW/RIVM). Streefdatum: eind 1997. 3. PCB-effecten op visgezondheid (LU-Wageningen). Streefdatum: begin 1996. RWS/RIKZ; A.D. Vethaak, 672311	Acties zijn uitgevoerd. Resultaten: 1. Rapport: Fish disease and marine pollution: a case study of the flounder (<i>Platichthys flesus</i>) in Dutch coastal and estuarine waters; A.D. Vethaak; RIKZ-Haren; 1993. (Hoofdstuk 6). 2. Rapport: Short term toxicity of bis(tri-n-butyltin)oxide in flounder (<i>Platichthys flesus</i>); pathology and immune function; G.C.M. Grinwis e.a. 3. Rapport: Onderzoek naar de Ah-gemedieerde effecten van polyhalogeene aromaten bij de bot (<i>Platichthys flesus</i>); RIKZ/LU Wageningen, okt. 1995.	Geen, acties afvoeren van Actielijst.
ACTIES TEN AANZIEN VAN DE MORFOLOGISCHE STRUCTUUR EN DYNAMIEK			
N5 Bepaling van de totale zandbalans van het Westerscheldesysteem en de zanduitwisseling tussen de delen van het systeem.	Nota zandbalans Westerschelde periode 1965 tot 1985. RWS/RIKZ; J. Vroon, 672232; streefdatum: eind 1995.	Acties zijn uitgevoerd, verwezen wordt naar: RIKZ Rapport 94.008: Nauwkeurige zandbalans Westerschelde 1965-1990 en aanbevelingen ter optimalisatie; C. Storm e.a. IMAU Rapport R95-08: Resultaten zandbalans Westerschelde; 1955-1993; L.A. Uit den Boogaard, 1995.	Geen, acties afvoeren van Actielijst.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
N8 Onderzoek naar de noodzakelijke fasering en onderlinge afstemming van onder meer: de uitvoering van de verdieping 48-43 voet, de inrichting van het Valkenissegebied en het aanbrengen van voorzieningen tegen erosie en kortsluitgeulen.	N.v.t. RWS/RIKZ; J. Vroon, 672232; streefdatum: eind 1995.	Wordt uitgevoerd in kader van Verdiepingsverdrag, zie actiepunten E11 en E12.	Geen, acties afvoeren van Actielijst.
N9 Onderzoek naar de meest optimale methoden en constructies ter voorkoming van het ontstaan van kortsluitgeulen en van buitenbochtherosie.	N.v.t. RWS/RIKZ; J. Vroon, 672232; streefdatum: medio 1996.	Dit onderzoek is niet uitgevoerd, kennisontwikkelig op dit gebied vindt wel plaats. De visie op het voorkomen van het ontstaan van kortsluitgeulen is dusdanig gewijzigd dat onderzoek hiernaar niet meer relevant is. Buitenbochtherosie wordt zoveel mogelijk op een natuurlijke manier (d.m.v. stortbeleid) en door bestorting voorkomen.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
ACTIES TEN AANZIEN VAN DE WATERKERINGEN			
N16 Voor zover het waterkeringsbelang niet wordt geschaad moet de keuze van toe te passen oeververdedigingsmaterialen bij reconstructies en nieuwbouw mede afgestemd worden op het instandhouden van flora en fauna in de intergetijdenzones.	Natuurontwikkelingsplan dijkglouingen ontwikkelen. RWS/RIKZ; J. Coosen, 686236; streefdatum: eind 1995.	Actie is uitgevoerd. Resultaat: A.M. van Berchum e.a.; Natuurvriendelijke waterkeringen langs de Westerschelde, (Handreiking voor integraal beheer); RIKZ-95.054, 1995. In het kader van het project Zeeweringen worden verschillende onderzoeken en adviezen uitgevoerd m.b.t. milieuvriendelijke dijkglouingen. Het project zal zeker tot 2010 doorlopen. Gewerkt wordt aan een totaalvisie op de dijkwerken langs de Westerschelde, mogelijk in de vorm van een MER. Vanaf 1999 zullen de werken vanuit die visie worden opgezet. Projectbureau Zeeweringen; L. Boom, 0113-241370.	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
ACTIES TEN AANZIEN VAN RECREATIEVE GEBRUIK			
N17 Vastleggen van de basissituatie van het huidige recreatieve medegebruik van oevergebieden en platen in de Westerschelde door middel van o.a. tellingen.	Jaar voorafgaand aan Nb-wet aanwijzing t.b.v. uitgangspositie aanwijzing. Min. LNV; W. de Haan, 078 6395411; streefdatum: ---	Uitgangspositie is nog niet aangewezen, het tijdstip daarvoor is gekoppeld aan de Nb-wetaanwijzing.	Moment van vastleggen van de uitgangssituatie is gekoppeld aan de Nb-wetaanwijzing. Tellingen zullen worden gedaan in combinatie met de luchttellingen van zeehonden die jaarlijks plaatsvinden. Uitvoering vindt plaats in een samenwerkingsverband van LNV, RWS en de provincie Zeeland. Coördinatie: Min. LNV; Th de Gelder, 078 6395495; streefdatum: 1998.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project Dienst, coördinator, streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
ACTIES TEN AANZIEN VAN BEHOUD/HERSTEL EN ONTWIKKELING NATUURWAARDEN			
N11 Ter voorbereiding van Nota Waterhuishouding 4 doelstellingen per watersysteem uitwerken.	Gebiedsanalyse uitwerken voor de WS (geldt als voorbeeldproject voor het Deltagebied). RWS/RIKZ /RIZA; L. Santbergen, 686402; streefdatum: 1996.	Deze actie is niet uitgevoerd, zij het in ander verband wel gedeeltelijk opgepakt, namelijk in kader van het Regionaal Beheersplan Nat van de Directie Zeeland. De vierde editie hiervan is in voorbereiding. In het Beheersplan Nat zijn streefbeelden geformuleerd per watersysteem en per functie: scheepvaart, waterkeringen en afvoer, ecologie en waterkwaliteit, recreatie. Er wordt dus niet gesproken over doelstellingen per watersysteem, maar over streefbeelden en functie-eisen, wat min of meer op hetzelfde neerkomt. Contactpersonen zijn F. de Bruijkere en P. de Ridder (voor streefbeelden en functie-eisen), Contactpersoon voor BPN algemeen is H. Koevoets.	Permanente actie: monitoren doelstellingen Nota Waterhuishouding 4. Coördinator: J. Coosen, 686236.
N12 Het ontwikkelen en toepassen van verschillende types beleidsmaatregelen betreffende schorren langs de estuariene gradiënt van het Schelde-estuarium met het oog op zowel bescherming als verbetering van de biologische kwaliteit van deze habitats.	Uitvoeren Nederlands deelproject. RWS/RIKZ; L. Santbergen, 686402; streefdatum: tussenrapportage dec. 1995.	Dit betreft het project LIFE/MARS (= Marsh Amelioration along the River Scheldt). Het project zou eind 1997 worden afgerond, Vlaanderen heeft echter verlenging aangevraagd bij de EC. Dit is gehonoreerd: het project loopt nu tot eind 1998. Begin 1999 mag het eindrapport worden verwacht. Het Nederlands deelproject Natuurontwikkeling De Kaloet bevindt zich in de afrondingsfase. In augustus 1997 zijn de veldwerkzaamheden uitgevoerd (graven geul, aanplant van stuifschermen, opruimen van rommel). Het monitoringprogramma om de ontwikkelingen te volgen is gestart en zal in 1998 worden voortgezet. Met de gemeenten Vlissingen en Borsele en Natuurmonumenten wordt nog bekeken hoe het toekomstig beheer van het gebied kan worden geregeld. Met name het (illegale) motorcrossen veroorzaakt nogal wat schade aan de vegetatie. Voorjaar 1998 mag het eindrapport voor het Nederlands deelproject verwacht worden.	Rapport afwachten. Streefdatum: eind 1998.
N13 Het areaal aan schorren mag niet verder afnemen, er dient gestreefd te worden naar herstel van de natuurwaarden verbonden met de habitats behorend bij schorren, slikken en platen.	Project LAMSOOR uitvoeren van schorverdedigingsexperimenten. RWS/RIKZ; C. Storm, 686271; streefdatum: eind 1995.	Met een aanzienlijke vertraging zal in voorjaar 1998 de eindrapportage van het project Lamsoor verschijnen met een visie op het beheer van de natuurlijke oevers van de Westerschelde en Oosterschelde. De inzichten zullen gebruikt kunnen worden bij de implementatie van de compensatiewerken natuur Westerschelde. Het rapport geeft onder andere antwoord op de volgende vragen. Welke mogelijkheden heeft een beheerder om de afslag van een slik of schor te stoppen? In hoeverre kan worden meegewerkt met natuurlijke processen? Hoe zijn de ervaringen met soortgelijke constructies elders? Hoe wordt elders in de wereld omgegaan met getijden-wetlands? Hoe verhoudt het verdedigen van slikken en schorren zich met de natuurlijkheid van het watersysteem?	Rapport afwachten. Streefdatum: medio 1998.
N14 Monitoring ontwikkelingen Sieperdaschor.	jaarlijkse evaluatierapportage. RWS/RIKZ; E. Stikvoort, 672297; streefdatum: 2000.	In opdracht van Rijkswaterstaat Zeeland wordt door het RIKZ een interimrapportage opgesteld. Hierin worden de resultaten van monitoring en veldwaarnemingen verwerkt op het gebied van de waterbeweging, het kreekpatroon, de schorvegetatie, bodemfauna en vogelleven. Vooruitlopend kan worden geconcludeerd dat sinds de doorbraak van de zomerkade in 1990 in deze relatief korte periode een schor is ontstaan in de oostelijke helft van de voormalige polder. Het westelijke deel waar de invloed van het getij beperkt is, heeft nog het uiterlijk van een drassige polder.	Afwachten eindevaluatie. Streefdatum: 2000. Monitoring is een permanente actie, na 2000 in het kader van diverse monitoringprogramma's.

Actie nr. Omschrijving actie	Uitwerking actie: project. Dienst; coördinator; streefdatum afronding.	Stand van zaken oktober 1997	Vervolg
N15 Ongewenste effecten op de natuurwaarden van de Westerschelde, al dan niet rechtstreeks ontstaan als gevolg van het verzuimingsbaggerwerk, te voorkomen of te verminderen.	Alternatievennota herstelwerkzaamheden schrijven en voorleggen aan belanghebbenden om tot een verantwoorde keus te komen. RIKZ/Heidemij Advies bv/RWS; L. Santbergen, 686402; streefdatum: eind 1995.	Actie is uitgevoerd. Resultaat: Alternatievennota is in januari 1996 verschenen. Verdere effecten van de verzuiming van de vaargeul worden gevolgd via het meetprogramma MOVE (zie actiepunt E12).	Geen, actie afvoeren van Actielijst.
ACTIES TEN AANZIEN VAN BELEID(SPLAN) EN VOORTGANGS- EN EVALUATIERAPPORTAGE			
X2 Opstellen voortgangs- en evaluatierapportage t.b.v. Bestuurlijk Overleg Westerschelde.	N.v.l. SIC; R. Lutz, 672292; streefdatum: eind 1996	Actie is in uitvoering. Het Beleidsplan wordt geëvalueerd d.m.v. het project Beleidsmonitoring. Het Actieplan wordt geëvalueerd. Oplevering 1998.	Rapportages afwachten. Streefdatum: 1998.
X3 Integreren van relevante actieplannen in Actieplan van Beleidsplan Westerschelde.	N.v.l. SIC; L. Withagen, 672238; streefdatum: eind 1996	Niet uitgevoerd, als gevolg van capaciteitstekort bij het SIC.	Noodzaak actiepunt bespreken. Aan de orde stellen in de Werkgroep Westerschelde. Streefdatum: 1998.
X4 Beleid ontwikkelen t.a.v. behoud/herstel en ontwikkelen natuurwaarden.	N.v.l. RWS/AXW; L. Adriaanse, 686400; streefdatum: ---	De HID van RWS, directie Zeeland zal het initiatief nemen voor het opstellen van langetermijnvisie Integraal Waterbeheer voor het Schelde estuarium. Een werkgroep van Technische Schelde Commissie werkt aan de opzet van de lange termijnvisie.	Langetermijnvisie Integraal Waterbeheer voor het Schelde estuarium opstellen i.s.m. BOWS. De HID van RWS, directie Zeeland zal daartoe overleg voeren met het BOWS ter afstemming met het Beleidsplan Westerschelde en met het Vlaams Gewest (internationale aspecten).
X5 Aanvullend beleid ontwikkelen voor bebouwing op en langs de waterkeringen.	N.v.l. Provincie ZLD; F. van Pelt, 631793; streefdatum: ---	Is in discussie tussen Rijk, Provincie, Gemeenten en Waterschappen.	Afronding discussie afwachten, mede in het licht van 4 ^{de} Nota Waterhuishouding. Streefdatum: 1999.
X6 Aanpassen zoneringskaart aan nieuwe stortplaatsen.	N.v.l. RWS/RVO; A. Spanjers, 686338; streefdatum: --	De stortplaatsen die voor de verdieping zijn aangewezen zijn vastgelegd in de baggervergunning die door de Minister van Verkeer en Waterstaat aan Vlaanderen is verleend (Baggervergunning nr. AI 209855).	Voor de periode na de verdieping, vanaf 1 juli 2001, zullen opnieuw stortplaatsen worden aangewezen.